

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОЄКТ

ПОЛОЖЕННЯ
і виявлення академічного плагіату
Дніпровському державному
аграрно-економічному університеті

Дніпро - 2021

Положення про запобігання і виявлення академічного плагіату в Дніпровському державному аграрно-економічному університеті спрямоване на формування академічної етики та поваги до інтелектуальних надбань і покликане сприяти впровадженню практики належного цитування через визначення поняття та форм плагіату, методів запобігання його поширенню, процедури розгляду та фіксування фактів плагіату, а також формалізації можливих наслідків його вчинення у межах Університету.

Положення є складовою нормативної бази системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності Університету

Розробники:

Розглянуто і схвалено науково-методичною радою ДДАЕУ
_____ 2021 р., протокол № ____

Затверджено вченою радою ДДАЕУ _____ 2021 р., протокол № ____

Введено в дію наказом ректора ДДАЕУ № ____ від __.__.2021 р.

1. Загальні положення

1.1. Положення про запобігання і виявлення академічного плагіату (далі - Положення) розроблене відповідно до статті 32 Закону України «Про вищу освіту», статті 42 ЗУ «Про освіту», вимог НАЗЯВО (критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність) і визначає заходи запобігання академічному плагіату та порядок проведення перевірки кваліфікаційних і наукових робіт, які виконані у Дніпровському державному аграрно-економічному університеті (далі - Університет) чи надходять до Університету для подальшої публікації, перевірки чи захисту на наявність академічного плагіату та/чи щодо рівня їх оригінальності.

1.2. Положення розроблене з метою запобігання, поширення та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних і наукових роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти всіх освітньо-кваліфікаційних рівнів та форм навчання, аспірантів, докторантів; підвищення рівня культури щодо етичного використання результатів досліджень; розвитку навичок відповідальної роботи з джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійної та індивідуальної творчої роботи при створенні авторського твору та відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування. Положення спрямоване на забезпечення Університетом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості).

1.3. Контроль за виконанням Положення покладається на відділ внутрішнього аудиту і контролю якості освітньої діяльності та науково-дослідну частину Університету. Загальний контроль за виконанням цього Положення здійснює перший проректор – проректор з навчальної роботи та проректор з наукової роботи.

1.4. У Положенні терміни використовуються у таких значеннях.

Автор – фізична особа, результатом творчої праці якої є представлений твір.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Різновиди плагіату:

- видавання за свою роботи іншого автора, навіть, якщо в неї були внесені певні правки, проте ідеї, текст роботи та представлені в ній розробки належать іншому автору;

- списування - копіювання значної частини чужої роботи в свою без внесення в запозичене жодних змін та належного оформлення цитування;

- представлення суміші власних та запозичених аргументів без належного цитування;

- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;

- компіляція – створення значного масиву тексту шляхом копіювання із різних джерел без внесення в нього правок, посилань на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту;

- фальсифікація – створення значного масиву тексту шляхом копіювання із різних джерел з маніпуляціями типу системної вставки або видалення символів, літер або окремих слів по тексту з подальшою комп'ютерною обробкою для приховування фактів маніпуляції з запозиченим матеріалом.

Кваліфікаційна робота – форма представлення результатів дослідження, призначена для того, щоб здобувач, надавши свою працю на суд експертів, одержав документ, що засвідчує рівень компетентності. До кваліфікаційних робіт відносять дипломну роботу (бакалавра, магістра), дисертацію (доктора філософії, доктора наук).

Наукова робота – дослідження, у результаті якого одержано науковий результат.

Науковий результат – нове знання, одержане у процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень і зафіксоване на носіях наукової інформації у формі звіту, наукової праці, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття тощо.

Оригінальність твору – співвідношення (у відсотках) матеріалу, що створений безпосередньо автором, до загального обсягу матеріалу.

Порушення академічної доброчесності:

академічний плагіат;

самоплагіат (оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів);

фабрикація (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях);

фальсифікація (свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень);

списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання);

обман (надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування);

хабарництво (надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких

інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі);

необ'єктивне оцінювання (свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти);

надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання

Твір – результат творчої діяльності, виражений у будь-якій (на паперових носіях або в електронному вигляді тощо) об'єктивній формі, який є науковою роботою (якщо інше прямо не зазначено у Положенні).

Цитата (правомірне запозичення) – уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, правового акту або іншого документу, який використовується з обов'язковим посиланням на його автора та джерело цитування іншою особою у своєму творі з метою обґрунтування своїх наукових висновків, підвищення зрозумілості ходу свого дослідження або для відображення поглядів іншого автора в автентичному формулюванні.

2. Заходи запобігання академічному плагіату в Університеті

2.1. Науково-педагогічні працівники університету, співробітники, що здійснюють науково-методичну діяльність, здобувачі вищої освіти всіх рівнів та форм навчання, аспіранти та докторанти, беруть на себе відповідальність щодо коректної роботи із джерелами інформації; за дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; за порушення загальноприйнятих правил цитування шляхом прийняття правил цитування та наукової етики, представлених в цьому положенні.

2.2. З метою стимулювання здобувачів вищої освіти усіх форм навчання до самостійного виконання письмових робіт у Дніпровському державному аграрно-економічному університеті обов'язковими є такі заходи:

- захист кваліфікаційних робіт здійснюється публічно;

- електронні копії кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти зберігаються у спеціальному репозиторії університету. Формування репозиторію покладається на відділ внутрішнього аудиту і контролю якості освітньої діяльності із залученням фахівців кафедри інформаційних систем і технологій, а технічний супровід репозиторію (зберігання на сервері ДДАЕУ) здійснює Інформаційно-обчислювальний центр. Резервні дублікати робіт безстроково зберігаються на випускових кафедрах. Відповідальність за передачу дипломних робіт до репозиторію покладена на завідувачів кафедр;

- результати кваліфікаційних робіт підлягають обговоренню на засіданнях кафедр, наукових конференціях та можуть бути представлені у вигляді тез доповідей / наукових статей в університетських та інших наукових виданнях;

- результати наукових досліджень систематично заслуховуються на засіданнях кафедр, науково-методичних семінарах, засіданнях наукових гуртків, Ради молодих вчених, круглих або дискусійних столів.

2.3. Профілактика плагіату в університеті здійснюється шляхом:

- публікації науково-методичних праць викладачів та здобувачів вищої освіти після обговорення на науково-методичних радах та наукових семінарах;

- формування, публікація та розповсюдження методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на матеріали, використані у письмових роботах;

- запровадження на факультетах спеціальних занять та (або) семінарів з основ наукового письма та дослідницької роботи, на яких акцентувати увагу на коректному використанні у письмових роботах інформації з інших джерел та уникнення плагіату, правилах опису джерел та оформлення цитувань;

- розміщення цього Положення та інших документів щодо запобігання та виявлення плагіату на офіційному сайті Університету.

2.4. Завідувачам кафедр в обов'язковому порядку ознайомити із цим Положенням науково-педагогічний персонал та співробітників, що займаються науково-методичною діяльністю.

2.5. Науковим керівникам в обов'язковому порядку ознайомити із цим Положенням здобувачів вищої освіти та на всіх етапах виконання кваліфікаційних робіт контролювати і запобігати фактам плагіату.

3. Кваліфікаційні і наукові роботи, які підлягають перевірці на академічний плагіат

3.1. Перевірці на академічний плагіат у порядку, визначеному цим Положенням, підлягають наступні наукові роботи:

3.1.1. Кваліфікаційні та курсові роботи (курсіві проєкти), які виконані здобувачами вищої освіти в Університеті;

3.1.2. Дисертації (наукові доповіді) на здобуття ступеня кандидата наук (доктора філософії) чи доктора наук (далі - дисертації) та їх автореферати, які виконані здобувачами вищої освіти в Університеті та/або надійшли до спеціалізованої вченої ради Університету;

3.1.3. Звіти та анотовані звіти про виконання науково-дослідних робіт (далі - НДР), які проводилися відповідно до тематичного плану Університету;

3.1.4. Монографії, які потребують рекомендації Вченої ради Університету до друку (далі - монографії);

3.1.5. Наукові статті, які подані до публікації у наукових виданнях Університету (далі - наукові статті);

3.1.6. Наукові роботи, які надійшли до Університету для проведення перевірки.

4. Загальні положення процедури проведення перевірки кваліфікаційних і наукових робіт на академічний плагіат та критерії оцінювання плагіату

4.1. Усі письмові кваліфікаційні та наукові роботи виконуються здобувачами вищої освіти самостійно під керівництвом наукового керівника. Оформлення письмової роботи має відповідати вимогам щодо її написання згідно з методичними вказівками, розробленими і затвердженими в університеті.

При проведенні попередньої перевірки (в процесі підготовки роботи) та при перевірці курсових робіт (проектів) можуть бути використані Antiplagiarism.net та інші доступні безкоштовні інтернет-сервіси з відповідними критеріями визначення оригінальності тексту (Додаток Б).

4.2. Перевірка кваліфікаційних і дисертаційних робіт, які рекомендуються до попереднього захисту (на етапі представлення матеріалів робіт для розгляду на кафедрі) здійснюється за допомогою ліцензійного сервісу StrikePlagiarism, з дотриманням рекомендованих критеріїв оцінювання. Завданням антиплагіатної інтернет-системи є визначення ступеня подібності тексту кваліфікаційної чи наукової роботи до текстів документів, що містяться в базах даних та в Інтернеті. Сервіс забезпечує технічну перевірку та виявляє текстові збіги, що допомагає зробити висновок щодо наявності плагіату.

Адміністрування антиплагіатної системи покладається на відділ внутрішнього аудиту і контролю якості освітньої діяльності. Обліковий запис для адміністрування антиплагіатної системи створюється представником компанії розробника.

4.3. Отримані результати у звітах щодо перевірки тексту на унікальність носять рекомендаційний характер і є допоміжним матеріалом для прийняття рішення Експертної комісії (комісії з академічної доброчесності) на рівні випускових кафедр і структурного підрозділу (залежно від виду академічного тексту, що проходить перевірку). Остаточне рішення про прийняття чи відхилення поданого тексту може прийняти лише експертна комісія. Прийняте рішення обов'язково має бути аргументованим і зафіксовано в протоколі (висновку).

Комісія утворюється на кожний навчальний рік відповідним розпорядженням декана факультету (керівника підрозділу). Комісія формується у складі 3-х осіб, до її складу включають Гаранта відповідної ОП. Очолює комісію завідувач випускової кафедри. Засідання комісії проводяться напередодні попереднього захисту кваліфікаційних чи наукових робіт.

Залежно від специфіки питання, що розглядається, письмовим розпорядженням голови Комісії до її складу можуть залучатися додаткові члени з числа співробітників кафедри.

Основними завданнями Комісії є:

- виявлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти під час здійснення освітньо-наукової діяльності;
- виявлення фактів порушення академічної доброчесності співробітниками кафедри під час здійснення освітньо-наукової діяльності;
- прийняття рішень щодо академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності здобувачами освіти та співробітниками кафедри в рамках власних повноважень;
- інформування здобувачів вищої освіти та співробітників кафедри про необхідність дотримання норм академічної доброчесності.

Рішення Комісії приймаються простою більшістю голосів, яке оформлюється протоколом засідання.

У разі встановлення в кваліфікаційній роботі порушення правил академічного письма, зокрема помилок цитування, відповідна комісія з академічної доброчесності може надати автору можливість внесення виправлень/доопрацювання і встановлює відповідний термін виконання. Після аналізу внесених змін чи редагування тексту роботи, комісія з академічної доброчесності надає свій протокол (Додаток В) з відповідним висновком (допускає до захисту або направляє на повторну перевірку роботу).

Після повторної перевірки комісія з академічної доброчесності вивчає звіт подібності і в разі його позитивного результату надає здобувачу допуск до захисту.

4.4. Остаточне рішення щодо наявності у кваліфікаційній або науковій роботі академічного плагіату та/чи щодо оригінальності твору за мотивованими висновками відповідно до процедури проведення перевірки приймається експертними комісіями випускових кафедр, експертними комісіями спеціалізованих вчених рад, редколегією журналу чи спеціально створеними комісіями на їх засіданнях. При прийнятті зазначеного рішення враховується специфіка роботи та процесу здійсненого наукового дослідження, галузь знань (спеціальність), у межах якої така робота виконана, її вид та показник оригінальності.

4.5. За результатами проведення перевірки кваліфікаційної або наукової роботи (крім наукових робіт, які надійшли до Університету для проведення перевірки) на наявність академічного плагіату та/чи щодо рівня її оригінальності й за результатами роботи комісії з доброчесності приймається остаточне рішення, зокрема:

- 1) встановлюється, що у роботі відсутній академічний плагіат та вона є оригінальною, і допускається до подальшого розгляду;
- 2) встановлюється факт невідповідності кваліфікаційної або наукової роботи принципам академічної доброчесності, робота до подальшого розгляду не допускається.
- 3) встановлюється невідповідність тексту кваліфікаційної або дисертаційної роботи принципам академічної доброчесності (у роботі наявний академічний плагіат та/чи вона не є оригінальною), але комісія з академічної

доброчесності приймає рішення щодо можливості внесення виправлень або доопрацювання та їх термінів.

У разі встановлення невідповідності тексту навчально-методичної роботи принципам академічної доброчесності комісія з академічної доброчесності приймає рішення щодо можливості внесення виправлень/доопрацювання та їх термінів.

У разі встановлення невідповідності наукової роботи (статті, тез доповіді) принципам академічної доброчесності, рішення щодо прийняття до публікації приймає редакція відповідних наукових збірників і журналів.

В остаточному рішенні уповноважений на це суб'єкт у разі необхідності рекомендує захід відповідальності, який слід застосувати до автора роботи.

4.6. Остаточне рішення, передбачене пп. 1 п. 4.5. цього Положення може не оформлюватися окремим документом для кожної роботи, а роботи здобувачів, які за результатами засідання комісії рекомендуються до подальшого розгляду зазначаються у протоколі єдиним списком. Остаточне рішення, передбачене пп. 3 п. 4.5. цього Положення, може бути прийняте лише якщо експертна комісія дійде висновку, що обсяг наявного академічного плагіату чи рівень оригінальності наукової роботи не дозволяють усунути виявлені у ній недоліки шляхом доопрацювання у строк до 30 календарних днів. Остаточне рішення Голова комісії повинен довести до відома автора роботи протягом 3 робочих днів із моменту його прийняття. Остаточне рішення доводиться до відома автора будь-яким способом, який дозволяє встановити, що таке рішення було отримане автором (зокрема, шляхом вручення остаточного рішення особисто автору під розписку, шляхом надсилання остаточного рішення на адресу електронної пошти автора тощо).

4.7. Автори робіт, що передбачені п. 3.1. цього Положення, перед наданням своєї кваліфікаційної і наукової роботи для проведення перевірки, яка регламентується цим Положенням, зобов'язані самостійно провести попередню перевірку роботи з використанням зазначених у Додатку Б цього Положення програмно-технічних засобів, які знаходяться у вільному доступі через мережу Інтернет.

Робота для проведення перевірки, яка регламентується цим Положенням, подається разом із заявою автора згідно з *додатком А* до цього Положення, у якій відображаються результати проведеної ним самостійної перевірки та те, що автор ознайомлений із цим Положенням.

5. Процедура проведення перевірки на академічний плагіат та оригінальність дипломних робіт

5.1. Перевірку дипломної роботи на академічний плагіат та її оригінальність організовують завідувачі кафедр, на яких виконується така робота.

5.2. Перевірку дипломних робіт на академічний плагіат та її оригінальність у тому числі із застосуванням доступних програмно-технічних засобів здійснює керівник роботи на етапі складання висновку щодо цієї роботи.

5.3. За підготовку файлу роботи, що підлягає перевірці, відповідає її автор. Формат файлу повинен бути прийнятним для перевірки на плагіат (підтримуються формати файлів .doc, .docx (Microsoft Word), які не містять елементів захисту).

Під час підготовки файлу роботи забороняється використовувати будь-які методи маніпуляцій з текстом, зокрема забороняється:

- заміна текстових символів на візуально ідентичні зображення;
- заміна окремих букв одного алфавіту на аналогічні за написанням букви іншого алфавіту (наприклад, заміна кирилических букв на відповідні латинські і навпаки);
- вставка додаткових текстових символів, які візуально не є видимими.

У випадку виявлення факту спроби обману під час перевірки на наявність академічного плагіату в поданих роботах приймається негативний висновок зі складанням відповідного протоколу і така робота не приймається до захисту (не рекомендується до публікування).

5.4. Підготовлені, з дотриманням вимог п.5.3 академічні роботи спрямовуються завідувачами випускових кафедр (керівниками структурних підрозділів) на електронну пошту ВВАіКЯОД.

Відповідальна особа після отримання файлів робіт від авторів проводить перевірку на академічний плагіат за такою процедурою:

- авторизується в Інтернет-сервісі перевірки на плагіат;
- завантажує файли робіт на сервер Інтернет-сервісу через відповідний Веб-інтерфейс;
- перевіряє завантажені файли робіт з внутрішньою базою документів університету або з Інтернет-ресурсами в Інтернет-сервісі;
- зберігає на локальних носіях розширені електронні звіти щодо результатів перевірки, у яких міститься інформація про відсоток текстових збігів поданих робіт.

Результат перевірки - звіти подібності - передаються на випускові кафедри (для Експертної комісії та наукового керівника).

Результат перевірки формується у вигляді звіту подібності, який відповідальна особа отримує на свою адресу. Звіт подібності містить інформацію про автора перевіреної роботи, назву навчального закладу, інформацію про ознаки маніпуляцій з текстом, загальні по роботі відсотки рівня запозичень та цитування, список джерел запозичень, кількість запозичених фрагментів та їх відсоток за джерелами.

Остаточні результати перевірки роботи (повний звіт і звіт подібності останньої версії роботи) відповідальна особа пересилає автору та:

- секретареві вченої ради університету – для монографій, підручників, посібників та інших науково -методичних робіт ;

- секретареві розширеного засідання кафедри, на якому розглядаються результати роботи та приймається рішення щодо рекомендації роботи до захисту – для дисертаційних робіт;

- до редакцій наукових збірників і журналів – для наукових статей і тез доповідей.

Результати перевірки курсових робіт та їх обговорення, регламентуються документами і процедурами, які визначені відповідними методичними рекомендаціями до їх виконання.

ВВАіКЯОД здійснює вибірккову перевірку поданих звітів подібності та рішень Експертних комісій.

5.5. Для наукових, навчально - методичних та випускних кваліфікаційних робіт рекомендованою є наступна шкала оцінки StrikePlagiarism:

5.5.1. Робота не містить запозичень більше 30% першого коефіцієнту,

5.5.2. Робота не містить запозичень більше 5% 2-го коефіцієнту,

5.5.3. Всі цитати правильно позначені і відображені в списку літератури.

5.5.4. Робота не містить ніяких маніпуляцій з алфавітом, заміни букв, прихованого тексту і т.ін.

Виявлені у тексті твору запозичення вважаються правомірними, якщо вони є: власними назвами (індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у т.ч. найменуваннями установ, назвами праць, які досліджувалися у творі, бібліографічними посиланнями на джерела та ін.); усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань; належним чином оформлені цитуваннями; самоцитуванням (фрагментами тексту, що належать автору твору, опубліковані або оприлюднені в електронній формі ним у інших творах), якщо воно допускається редакційною політикою видання.

5.6. Показники оригінальності (унікальності) академічних текстів (у %) можуть бути, в окремих випадках, змінені за рішенням експертних комісій, Вченої ради факультету, спеціалізованих вчених рад (СВР), редколегії та фіксуються у відповідному протоколі засідання з врахуванням специфіки спеціальностей з зазначенням підстав такої зміни, але не може бути суттєво нижчою за рекомендовані. Ця норма доводиться до відома здобувачів (авторів).

5.7. Експертна комісія приймає остаточне рішення щодо допуску до захисту здобувачів, роботи яких мають задовільний чи високий рівень оригінальності тексту і оформлює своє рішення в письмовій формі, не пізніше ніж за 3 календарні дні з моменту одержання звітів подібності. За потреби, для розгляду звіту подібності кваліфікаційної роботи комісія може залучати здобувача вищої освіти та його наукового керівника.

На основі поданих звітів, рішень експертної комісії, результатів попереднього розгляду академічних робіт, затверджених на засіданні кафедри, формується список допущених до захисту здобувачів вищої освіти.

По завершенню повного процесу перевірки текстів на плагіат, включаючи повторну перевірку, експертні висновки передаються до ВВАіКЯОД.

6. Процедура проведення перевірки на академічний плагіат та оригінальність дисертацій та їх авторефератів

6.1. Перевірку дисертації на академічний плагіат та її оригінальність організовують завідувачі кафедр, на яких виконується така робота.

6.2. Перевірку дисертації на академічний плагіат та її оригінальність у тому числі із застосуванням доступних програмно-технічних засобів здійснює науковий керівник (консультант) роботи на етапі затвердження висновку щодо дисертації.

6.3. За результатами проведеної перевірки та на підставі рішення експертної комісії здійснюється подальший розгляд роботи у встановленому порядку або робота направляється на доопрацювання.

За умов, якщо експертна комісія дійде висновку про наявність у дисертації академічного плагіату чи про те, що вона не є оригінальною, як передбачено розділом 4 цього Положення, складається остаточне рішення про це. Зазначене остаточне рішення підписується науковим керівником (консультантом) та завідувачем кафедри.

6.4. При надходженні дисертації та її автореферату до спеціалізованої вченої ради Університету, голова спеціалізованої вченої ради організовує їх перевірку на академічний плагіат та їх оригінальність.

Перевірку дисертації та її автореферату на академічний плагіат та їх оригінальність у тому числі із застосуванням програмно-технічних засобів у разі, коли вона не була проведена згідно з пунктами 6.1–6.3. цього Положення, здійснює вчений секретар спеціалізованої вченої ради, після прийняття роботи до розгляду і до передачі її експертам. Експертна комісія на своєму засіданні приймає остаточне рішення, щодо наявності або відсутності академічного плагіату в дисертації та її авторефераті та їх оригінальність.

6.5. Перевірка рукописів дисертацій на академічний плагіат проводиться на підставі заяви здобувача наукового ступеня (за формою, встановленою відділом підготовки та атестації наукових кадрів).

Відповідальними за перевірку рукописів дисертацій на академічний плагіат є вчені секретарі СВР університету.

Голова СВР на підставі поданого звіту за результатами перевірки приймає відповідне рішення щодо подальшої процедури розгляду рукопису. Якщо рівень оригінальності тексту в рукописі задовільний чи високий Голова скликає Експертну комісію, яка приймає рішення щодо необхідності доопрацювання й повторної перевірки у визначений термін і фіксує своє рішення в письмовій формі з обґрунтуванням підстав прийняття рукопису до розгляду або передання на повторну перевірку.

6.6. Роботи з низьким рівнем оригінальності повертаються здобувачу на доопрацювання за умови обов'язкової повторної перевірки рукопису дисертації. Лише після цього рукопис подається на подальший розгляд.

Роботи з неприйнятним рівнем оригінальності до розгляду не приймаються.

6.7. Голова СВР інформує членів ради про результати перевірки під час попереднього розгляду дисертації на засіданні.

7. Процедура проведення перевірки на академічний плагіат та оригінальність звітів та анотованих звітів про виконання НДР

7.1. Перевірку звітів та анотованих звітів про виконання НДР на академічний плагіат та їх оригінальність організовує начальник науково-дослідної частини (далі – НДЧ).

7.2. Перевірку звітів та анотованих звітів про виконання НДР на академічний плагіат та їх оригінальність за результатами застосуванням програмно-технічних засобів, здійснює експертна комісія НДЧ, що призначається начальником НДЧ. Така перевірка здійснюється після подання належно оформленого звіту та анотованого звіту про виконання НДР до НДЧ та до введення цих звітів до єдиної інформаційної системи «Наука в університетах» МОН України і до подання звіту про виконання НДР до Українського інституту науково-технічної і економічної інформації.

7.3. За результатами проведеної перевірки комісія складає звіт за формою згідно з додатком В до цього Положення. Такий звіт затверджується начальником НДЧ.

7.4. У разі, якщо у звіті, передбаченому п. 7.3. цього Положення, буде зроблено висновок про відсутність у звіті та анотованому звіті про виконання НДР академічного плагіату та про те, що вони є оригінальними, тоді здійснюється їх подальше опрацювання у встановленому порядку.

7.5. У разі, коли у звіті, передбаченому п. 7.3. цього Положення, буде зроблено висновок про наявність у звіті чи анотованому звіті про виконання НДР академічного плагіату чи про те, що вони не є оригінальними, комісія приймається остаточне рішення, як це передбачено розділом 4 (п.4.5) цього Положення.

8. Процедура проведення перевірки на академічний плагіат та оригінальність монографій, підручника, навчального посібника

8.1. Перевірку монографії на академічний плагіат та їх оригінальність організовують завідувачі кафедр, на яких виконується така робота.

8.2. Перевірку монографії на академічний плагіат та їх оригінальність, у тому числі із застосуванням програмно-технічних засобів, здійснює експертна комісія на етапі затвердження висновку кафедри щодо рекомендації монографії до друку.

8.3. За результатами проведеної перевірки та на підставі доповіді відповідальних осіб кафедра на своєму засіданні приймає висновок щодо

рекомендації монографії, у якому зазначається про наявність чи про відсутність академічного плагіату у ній та про їх оригінальність.

8.4. У разі, якщо експертна комісія дійде висновку про відсутність у монографії академічного плагіату та про те, що вона є оригінальною, тоді здійснюється її подальший розгляд у встановленому порядку.

8.5. Якщо експертна комісія дійде висновку про наявність у монографії академічного плагіату чи про те, що вона не є оригінальною, як це передбачено розділом 4 цього Положення, складається остаточне рішення про це.

8.6. Перед перевіркою на академічний плагіат автор(и) монографії, підручника чи навчального посібника:

- готує файл рукопису у форматі, прийнятному для перевірки на плагіат;
- подає готовий файл рукопису завідувачу кафедри, який спрямовує його до ВВАіКЯОД для подальшого опрацювання.

9. Процедура проведення перевірки на академічний плагіат та оригінальність наукових статей

9.1. Перевірку на академічний плагіат та оригінальність наукових статей організовує голова редакційної колегії видання, до якого надійшла стаття.

9.2. Перевірку наукових статей на академічний плагіат та їх оригінальність із застосуванням програмно-технічних засобів здійснюють відповідальний секретар відповідного наукового видання або інша особа, визначена головою редакційної колегії видання.

9.3. Лише у разі, коли відповідальна особа дійде висновку про наявність у поданій науковій роботі академічного плагіату чи про те, що вона не є оригінальною, відповідальна особа складає звіт за формою згідно з додатком В до цього Положення, у якому відображається відповідний висновок. У цьому випадку така робота передається для розгляду на засіданні редакційної колегії чи створеної експертної комісії, де приймається остаточне рішення, як це передбачено розділом 4 цього Положення. Таким рішенням (при виявленні академічного плагіату у науковій роботі) може бути застосоване стягнення у вигляді заборони публікуватися у виданні, до якого була подана наукова робота з плагіатом, протягом 6 місяців.

9.4. У разі, коли відповідальна особа дійде висновку про відсутність у поданій науковій роботі академічного плагіату та про її оригінальність, тоді здійснюється її подальший розгляд у встановленому порядку.

10. Порядок подання та розгляду апеляцій

10.1. У випадку незгоди з остаточним рішенням автор має право у термін до трьох робочих днів з моменту отримання такого остаточного рішення подати письмову апеляційну заяву. Апеляційна заява повинна бути подана за 10 робочих днів до дня підписання наукового видання чи збірника тез наукових

доповідей до друку чи дня захисту дипломної роботи. Апеляційні заяви, які подані з порушенням установлених для цього строків, до розгляду не приймаються.

10.2. Апеляційні заяви на остаточні рішення щодо наукових (кваліфікаційних) робіт, зазначених у п. 3, які виконані не здобувачами (аспірантами, докторантами) Університету, подаються проректору з наукової роботи. Апеляційні заяви на остаточні рішення щодо кваліфікаційних робіт, які виконані здобувачами Університету, подаються першому проректору - проректору з навчальної роботи.

10.3. Апеляційна заява повинна містити прізвище, ім'я та по батькові автора, його місце роботи чи навчання, засоби зв'язку з ним (адреса електронної пошти та номер мобільного телефону), дату подання заяви, інформацію про оскаржуване рішення й описання його суті, обґрунтування протиправності та/чи необґрунтованості оскаржуваного рішення (Додаток Д).

10.4. Для розгляду апеляційної заяви розпорядженням першого проректора - проректора з навчальної роботи чи проректора з наукової роботи створюється апеляційна комісія з числа провідних фахівців Університету відповідного профілю та призначається її голова. При розгляді апеляцій на остаточні рішення щодо кваліфікаційних робіт, які виконані здобувачами Університету, до складу комісії залучається представник органу студентського самоврядування.

10.5. Голова апеляційної комісії проводить засідання протягом семи робочих днів з моменту прийняття розпорядження про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявника попереджають щонайменше за два дні шляхом надіслання йому електронного повідомлення. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, її засідання проводиться за його відсутності.

10.6. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, твір якої розглядається апеляційною комісією.

10.7. За результатами засідання апеляційна комісія затверджує більшістю голосів висновок, який підписує голова апеляційної комісії та її члени.

10.8. У випадку відсутності апеляційної заяви, апеляційна комісія може бути створена і проводити роботу на підставі ініціативи ректора, першого проректора - проректора з навчальної роботи, проректора з наукової роботи чи органу студентського самоврядування.

11. Відповідальність

11.1. Академічний плагіат у роботах здобувачів вищої освіти в Університеті є підставою для відповідальності, передбаченої законодавством України, Правилами внутрішнього розпорядку Університету, Положенням про організацію освітнього процесу в Університеті та цим Положенням.

Встановлення фактів незадовільної оригінальності (низької унікальності) є підставою відмови у наданні рекомендації для друку або відправлення цих матеріалів на доопрацювання.

11.2. Низький відсоток оригінальності робіт здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр», «магістр» є підставою щодо прийняття комісією рішення про недопущення до захисту та відправку матеріалів на доопрацювання або видачу нового завдання, відрахування здобувача чи позбавлення його стипендії (пільг оплати навчання).

11.3. У випадку використання неправомірного запозиченого матеріалу без посилання на автора або джерело запозичення, кандидатська чи докторська дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії її розгляду без права захисту.

11.4. Виявлення фактів плагіату у творах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня є підставою для розгляду питання щодо доцільності подальшого перебування даної особи у аспірантурі (докторантурі) чи відкріплення здобувача від кафедри.

11.5. Виявлення фактів плагіату наукових та науково-педагогічних працівників Університету враховується при продовженні дії контракту.

11.6. Встановлення фактів плагіату в творах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня, що опубліковані без перевірки, є підставою для заборони автору включати такі твори у перелік своїх наукових та науково-методичних публікацій.

11.7. Відповідно до правил, встановлених ч. 6 ст. 6 ЗУ «Про вищу освіту», до захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома. Скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня у разі виявлення академічного плагіату здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти за поданням Комітету з питань етики у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства.

11.8. Науково-педагогічні та наукові працівники, здобувачі освітньо-кваліфікаційних і наукових ступенів та їх керівники, члени СВР і офіційні опоненти несуть особисту відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності передбачену законодавством України та Положенням «Про виявлення та запобігання академічному плагіату».

11.9. Академічний плагіат, фальсифікація результатів перевірки, порушення порядку її проведення, неналежна організація чи неякісне її проведення розглядаються як порушення трудової дисципліни і можуть передбачати

застосування заходів дисциплінарного стягнення у порядку, передбаченому законодавством України та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

11.10. При виявленні академічного плагіату у кваліфікаційній та науковій роботі згідно цього Положення застосовуються такі види дисциплінарних стягнень:

11.10.1. Попередження, що вноситься уповноваженим на це суб'єктом у письмовій формі у вигляді рішення за мотивованими висновками відповідно до процедури проведення перевірки експертними комісіями, редколегіями журналів на їх засіданнях, що фіксується в установленому порядку;

11.10.2. Догана, що вноситься наказом ректора Університету на підставі мотивованого рішення уповноваженого на це суб'єкта;

11.10.3. Заборона публікуватися у виданнях, засновником яких є Університет, протягом 6 місяців, яка накладається у порядку, передбаченому п.9.6.

11.11. При виявленні академічного плагіату та/чи недопустимого рівня оригінальності у роботі така кваліфікаційна чи наукова робота не допускається до подальшого розгляду.

11.12. Особи, які організують проведення перевірки, несуть персональну відповідальність за дотримання процедури проведення такої перевірки.

11.13. Особи, які здійснюють перевірку із застосуванням програмно-технічних засобів, несуть персональну відповідальність за якість проведення такої перевірки.

12. Прикінцеві положення

12.1. Положення набуває чинності з моменту його затвердження на Вченій раді університету і вводиться в дію наказом ректора університету.

12.2. Вважати Положення про запобігання і виявлення академічного плагіату в Дніпропетровському державному аграрно-економічному університеті, яке було затверджене вченою радою ДДАЕУ (протокол № 1 від 31 жовтня 2019 р.) таким, що втратило чинність.

Додаток А**ЗАЯВА**

щодо самостійності виконання кваліфікаційної (наукової) роботи

Я, П. І. Б., здобувач рівня вищої освіти (докторант) (форма навчання, факультет, курс, група) заявляю: моя письмова робота на тему (назва роботи), виконана самостійно і в ній не міститься елементів плагіату; подана до захисту друкована версія роботи ідентична електронній. Всі запозичення з друкованих та електронних джерел, а також із захищених раніше письмових робіт, кандидатських і докторських дисертацій мають відповідні посилання. Я ознайомлений(а) з діючим Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску письмової роботи до захисту та застосування дисциплінарних заходів.

Дата

Підпис

Додаток Б

Доступні програмно-технічні засоби, які надають можливість виявляти академічний плагіат та/чи визначати показник оригінальності твору

1. Advego Plagiatus

- Кількість мов: необмежено.
- Формати файлів: .txt.
- База пошуку: мережа Інтернет.
- Тип елементів: текстові фрагменти, URL, файли.
- Інтерфейс: інтуїтивно зрозумілий, інструктивні матеріали відсутні.
- Звіт: показує ступінь унікальності тексту, список джерел тексту, відсоток збігу та частку унікальності тексту окремо за категоріями копіювання/репайт.
- Особливості: занадто довгий час на виконання перевірки.
- Алгоритм: потужності пошукових систем Yandex, Yahoo!, Bing, Google.

2. Плагіата.НЕТ

- Кількість мов: необмежено.
- Формати файлів: .doc, .docx, .rtf і .txt.
- База пошуку: мережа Інтернет.
- Тип елементів: текстові фрагменти, URL, файли.
- Інтерфейс: інтуїтивно зрозумілий, на сайті розробника містяться вказівки та інструкції.
- Звіт: містить підкреслені частини тексту заданого документу, які були запозичені з інших джерел, а також список доменів, на яких знайдені збіги та загальну частку (%) плагіату.
- Особливості: занадто довгий час на виконання перевірки.
- Алгоритм: потужності пошукових машин Яндекс і Google.

3. AntiPlagiarism.NET

- Кількість мов: необмежено.
- Формати файлів: .doc, .docx, .pdf, odt, .html, .rtf і .txt.
- База пошуку: мережа Інтернет.
- Тип елементів: текстові фрагменти, URL, файли.
- Інтерфейс: інтуїтивно зрозумілий та зручний, на сайті містяться вказівки та інструкції.
- Час: від 10 хв (в залежності від обсягу тексту, що перевіряється).
- Звіт: містить підкреслені частини тексту документу, які були запозичені, список доменів, на яких знайдені збіги з часткою співпадіння (%) по кожному домену та загальним показником унікальності.
- Особливості: додатково доступна у якості платного он-лайн сервісу; відновлена робота з Yandex (AntiPlagiarism.NET 4.91.0.0).
- Алгоритм: число вибірок з тексту, кількість слів в шинглі (кількість слів підряд).

З наведених програм оптимальним є використання **AntiPlagiarism.NET**. Це пов'язано з відносно невеликою тривалістю перевірки, легкістю налаштування параметрів роботи під конкретного користувача та інтуїтивним інтерфейсом самої програми.

Послідовність перевірки роботи в AntiPlagiarism.NET. Для того аби розпочати роботу необхідно вибрати **Файл** → **Открыть файл**, або натиснути відповідну піктограму (Рис. 1). Після чого обирається відповідний текст для перевірки.

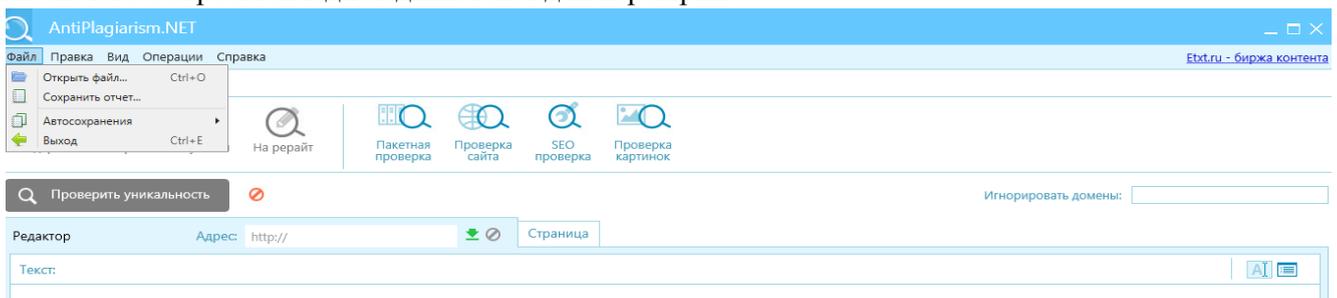

Рис. 1. Вибір тексту для перевірки

Програма завантажить обраний документ. Для налаштування параметрів перевірки необхідно натиснути: **Операции (рис. 2)**.

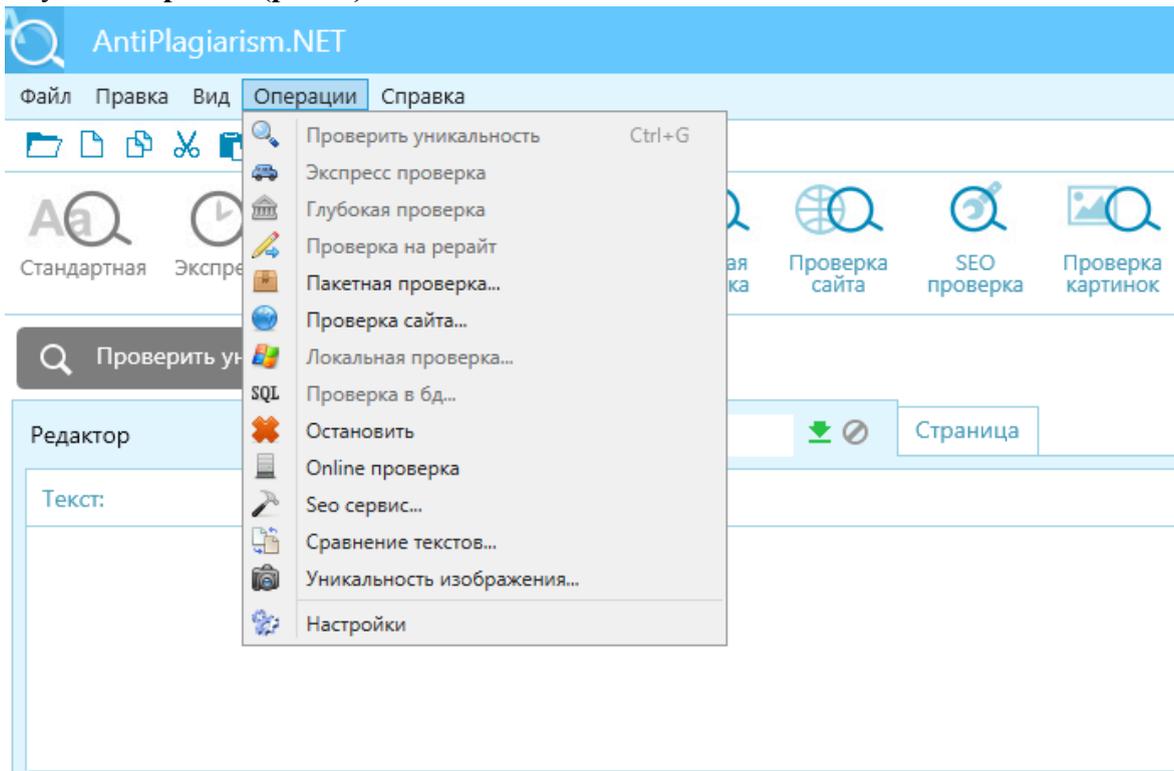

Рис. 2. Вибір параметрів роботи програми **AntiPlagiarism. NET**

Розширені параметри налаштування можна задати обравши пункт **Настройки** (рис. 3). З'явиться відповідне вікно налаштування де можна задати необхідні параметри перевірки. Зокрема слід звернути увагу на число вибірок.

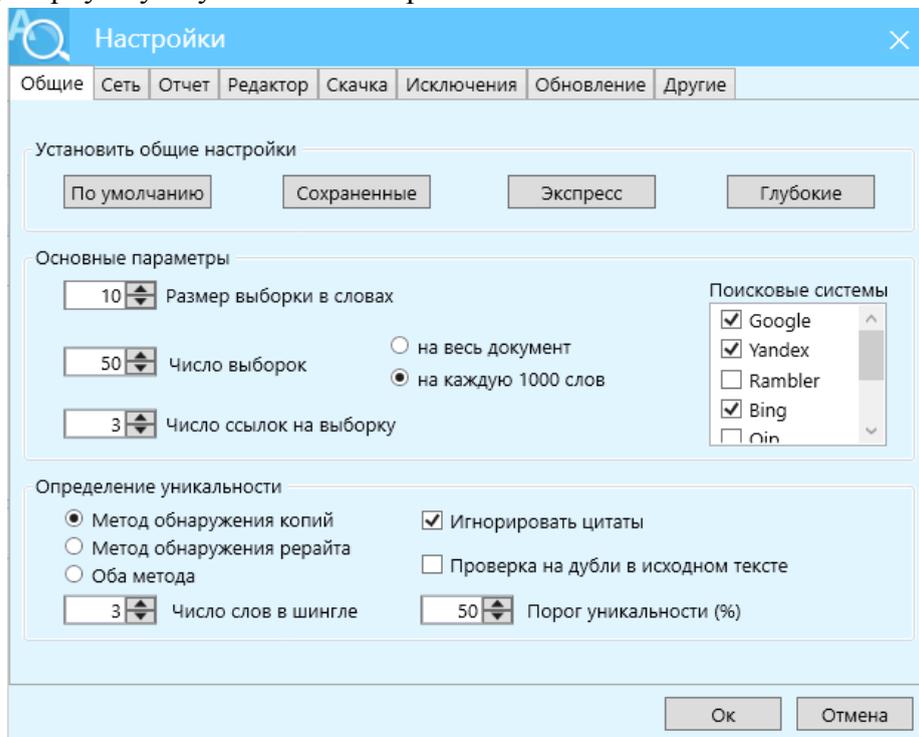

Рис. 3. Параметры налаштування системи

Для початку перевірки особі що перевіряє текст роботи необхідно буде натиснути кнопку «**Перевірити унікальність**».

Під час перевірки необхідно періодично вводити «Капчу» (Captcha), тобто код підтвердження, який вимагають (висувають) пошукові ресурси.

Після завершення перевірки програма видасть перевірений текст з виділеними (кольором) фрагментами (рис. 4), які на думку програми є плагіатом, а у нижній частині вікна програми будуть висвітлені адреси Internet-ресурсів, на яких було знайдено співпадіння (з вказівкою відсотку плагіату).

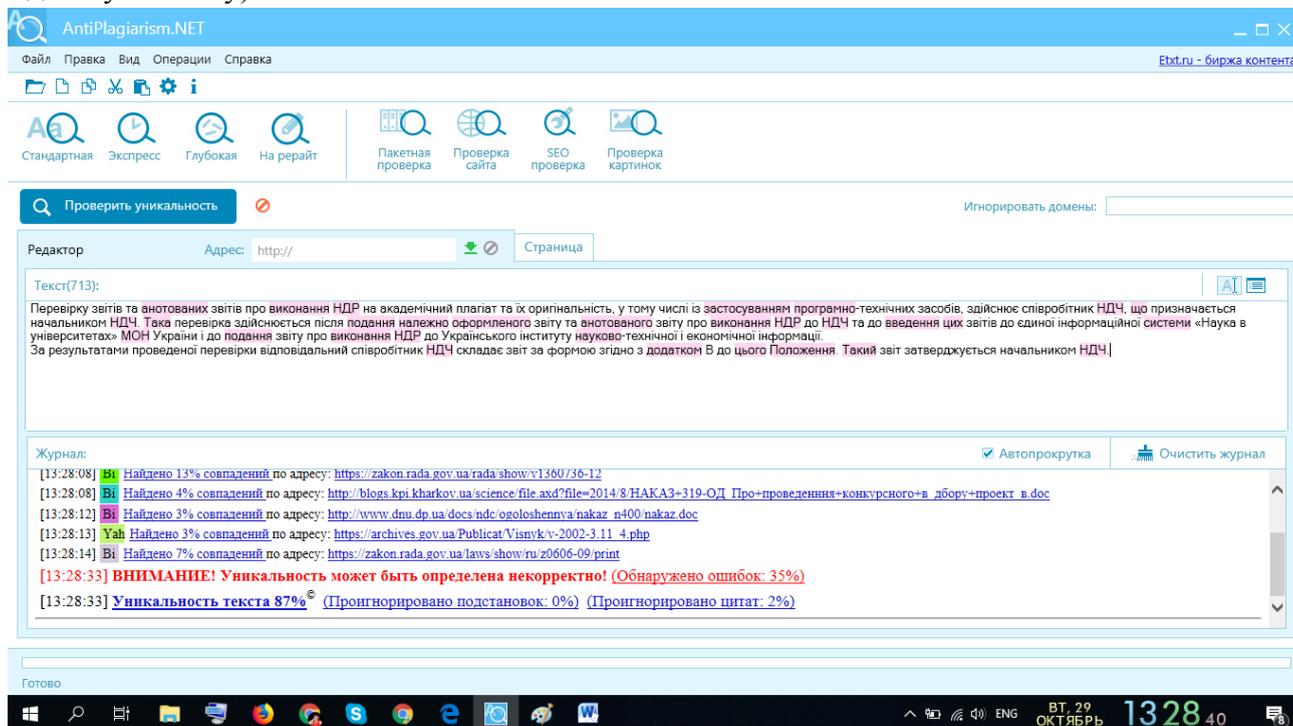

Рис. 4. Результати перевірки

В кінці програма видасть загальний відсоток унікальності перевіреної роботи (рис. 5).

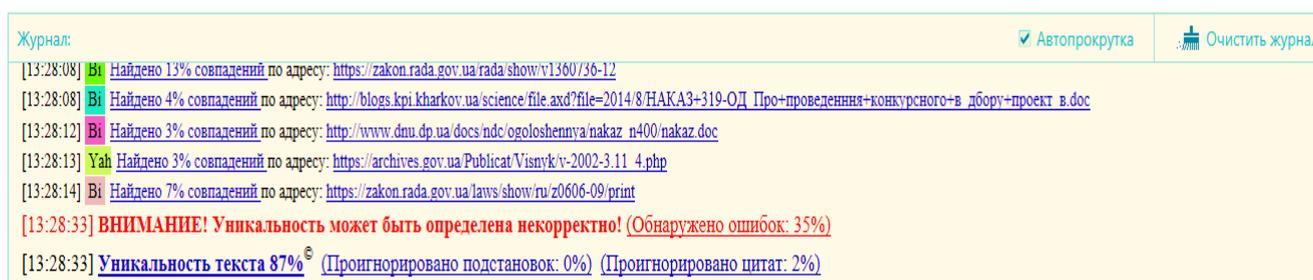

Рис. 5. Загальний висновок

Для оптимальної роботи обраної програми необхідне швидкісне підключення до мережі Internet. Іноді низький рівень автентичності перевіреного тексту пов'язаний з тим, що програма визначає за плагіат загальноприйняті терміни. Тому результати перевірки повинні підлягати додатковому аналізу компетентних осіб (перевіряючих).

При проведенні перевірки враховувати що, цитатою є короткий фрагмент тексту між символами-лапками «...» або "...", за якими вказується джерело та сторінка походження фрагменту як [..., с.] із переліку використаної літератури. Без вказівки на джерело допускається брати у лапки тільки власні назви. Назви нормативної документації,

стандартів, книг, статей, що потребують оформлення в лапках, доречно виносити до списку використаних джерел. Великі фрагменти, необхідні для цитування, наприклад, таблиці, статті законів, можна виносити у Додатки, які будуть виключені з перевірки на унікальність роботи.

З метою реалізації п.4.1 цього Положення та з урахуванням специфіки роботи встановлюються такі показники оригінальності твору:

При використанні сервісу [AntiPlagiarism.net](https://www.antiplagiarism.net) та інших доступних онлайн-ресурсів:

- 70 % унікальності та більше – оригінальність твору є високою і він може підлягати подальшому розгляду;
- 50 % та більше – оригінальність твору є задовільною та він може підлягати подальшому розгляду після доопрацювання і повторної перевірки або без доопрацювання і повторної перевірки на підставі вмотивованого рішення відповідального суб'єкта;
- до 50 % – твір не є оригінальним і його подальший розгляд не здійснюється.

Дотримання оригінальності понад 70 % передбачає частину цитат у роботі не більше 30 %.

При використанні програми перевірки на плагіат [AntiPlagiarism.Net](https://www.antiplagiarism.net) (стара назва – [Ettxt Антиплагиат](https://www.txtplagiarism.com)) з режимом ігнорування цитат звітний показник ігнорування цитат не повинен перевищувати 30 %.

При використанні сервісу [StrikePlagiarism.com](https://www.strikeplagiarism.com) рекомендовано дотримуватися таких вимог:

- значення показника подібності КП1 має бути не більше 30%;
- значення показника подібності КП2 не повинно перевищувати 5-7%;
- значення показника цитування КЦ – не вище 30%.

Значення показників після перевірки роботи свідчать про:

КП1 до 30%, КП2 до 5%, КЦ до 30% - рівень подібності є низький, оригінальність твору є високою і він може підлягати подальшому розгляду та захисту;

КП1 30-35%, КП2 5-7%, КЦ 30% - рівень подібності незначний, робота надається для розгляду та прийняття рішення спеціалізованою комісією ;

КП1 36-50%, КП2 8-10%, КЦ 30% - присутнє використання тексту інших авторів, рівень подібності суттєвий (оригінальність твору незначна), робота може бути направлена експертною комісією на доопрацювання, після чого має бути виконана повторна перевірка;

КП1 більше 50%, КП2 більше 10-15% - значні показники подібності вказують на низьку оригінальність твору; с комісією приймається рішення щодо

відхилення роботи і недопуску до подальшого захисту або інше обгрунтоване рішення.

Рекомендації при використанні інших онлайн ресурсів для перевірки тексту на унікальність

У разі, якщо Ваш текст великий за обсягом, а система здатна перевірити тільки обмежений обсяг, необхідно розбити текст на окремі фрагменти, та виконати перевірку тексту по фрагментах за таким алгоритмом:

1. Скопіювати фрагмент тексту.
2. Перейти до системи з перевірки текстів на унікальність.
3. У разі необхідності виконати реєстрацію для безкоштовної перевірки.
4. Вставити скопійований фрагмент тексту у спеціальне поле.
5. Дочекатися звіту з результатами перевірки тексту на унікальність.

У випадку, якщо унікальність перевіреного тексту нижча за 70%, необхідно виконати додаткову роботу над текстом:

- зменшити обсяг запозиченого тексту,
- застосувати перефраз - формулювання своїми словами,
- правильно оформити цитування відповідно до вимог.

Після рерайтингу рекомендовано повторити алгоритм перевірки тексту на унікальність і зафіксувати результати.

Додаток В

Зразок рішення Експертної ради

РІШЕННЯ ЕКСПЕРТНОЇ КОМІСІЇ

КАФЕДРИ (СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ) _____

ПРО ДОПУСК РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ

Підтверджуємо ознайомлення з результатом звіту подібності щодо роботи, генерованого системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості:

Назва: _____

Автор: _____

Спеціальність: _____

Науковий керівник: _____

Після аналізу звіту подібності зроблено такий висновок:

1) Запозичення, виявлені в роботі, є законними і не є плагіатом (далі – *зазначаються підстави віднесення запозичень до правомірних*).

Робота рекомендується до захисту.

2) Виявлені запозичення не є плагіатом, розміщені в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження, але кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи (далі – *зазначаються детальні та аргументовані підстави віднесення запозичень до правомірних*). Робота приймається до захисту, але має бути відкоригована. Відкоригований варіант має бути поданий на кафедру за 2 дні до захисту, разом із заявою щодо самостійності виконання письмової роботи та ідентичності друкованої та електронної версії роботи (Додаток А).

3) Виявлені запозичення не є плагіатом, але частково розміщені в розділах, які описують безпосередньо авторське дослідження, а кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи. В зв'язку з цим мета роботи та поставлені завдання не були досягнені. Робота може бути допущена до захисту (наступного року) після того як буде відкоригована та допрацьована і успішно пройде повторну перевірку на академічний плагіат.

4) Робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату. Робота містить фабрикацію або фальсифікацію даних. Робота не допускається до захисту.

5) Інше:

.....

6) Підтвердження (обґрунтування):

.....

 Дата

Додаток Д
Першому проректору – проректору
з навчальної роботи
Проректору з наукової та
інноваційної діяльності

здобувача вищої освіти
(ПІБ, факультет, «курс», «група»)

ЗАЯВА

Прошу Вас розглянути мою справу на засіданні апеляційної комісії, оскільки
я не згоден (а) з перевіркою і вважаю, що

(викладаються конкретні зауваження і позиція заявника).

дата

підпис